

Posudek vedoucího bakalářské práce

Mária Poláková

Paula Modersohn-Becker a fajjúmske múmiové portréty

Filozofická fakulta JU, Ústav estetiky a dějin umění

Na základě jedné seminární práce si studentka Mária Poláková za téma své bakalářské práce zvolila problematiku vizuálních a symbolických vztahů mezi autoportréty německé malířky Pauly Modersohn-Beckerové a tzv. fajjúmskými portréty ze 2. století našeho letopočtu. Až během heuristické fáze došla autorka kvalifikační práce k poněkud nemilému zjištění, že zvolenému tématu byl věnován celý katalog výstavy v Brémách v roce 2007.

Je rozhodně třeba ocenit odvahu autorky, která se pustila do zpracování zahraničního tématu, k němuž v českém prostředí prakticky neexistuje odborná literatura. Paula Modersohn-Becker náleží k modernistickým „hvězdám“ německých dějin umění a v posledních přibližně deseti letech jí byla věnována zesílená pozornost. To se děje jistě také z toho důvodu, že světové dějiny umění postupně „objevují“ umělkyně-ženy ve starším umění, případně jim právem přisuzují inovativní přínosy v rámci vývoje moderního umění. Toto platí rovněž pro Modersohn-Beckerovou coby jednu ze spoluzakladatelek moderní malby.

V kontextu českých dějin umění má jistě smysl představit malíččinu pozoruhodnou osobnost vyličením jejího dramatického, plodného, avšak krátkého života. Biografii autorka omezila na nejnnutnější životní údaje umělkyně, které mají smysl pro pochopení rozborů jejích autoportrétů. Jak bylo naznačeno výše, studentka se při sběru údajů musela spolehnout výhradně na německy a anglicky psanou odbornou literaturu, jejíž získání by bez ročního zahraničního pobytu autorky v Mnichově nebylo možné. Také tento aspekt předkládaného textu si v rámci ostatních bakalářských prací, psaných na našem ústavu, bezpochyby vyžaduje uznání.

Možná trochu obsírněji, než by bylo nutné, se studentka věnovala historickému pozadí vzniku tzv. fajjúmských portrétů a jejich objevování v rámci archeologie i pro obor dějin umění. Na tuto část navazuje analyticky pojatý oddíl, který postihuje vizuální i symbolické podobnosti mezi vybranými autoportréty Pauly Modersohn-Beckerové a některými fajjúmskými portréty. Ačkoliv není cílem bakalářské práce vlastní, objevný přínos studenta, obsahuje tato část textu originální závěry studentčiných pozorování zmíněných podobností mezi časově tak vzdálenými malířskými díly. Ačkoliv domluva s vedoucím práce o struktuře této části práce byla původně jiná, zvolila autorka funkční model analýzy nikoliv jednotlivých obrazů, ale obrazových prvků napříč skupinami děl. Došla tím k obecněji formulovaným závěrům o symbolických významech kompozice, barevnosti, atributů a dalších prvků na autoportrétech německé malířky, a po poznání malíččina pohuntého životního osudu a svérázného světonázoru.

Studentka tak dokázala přesvědčivě vyložit jeden z aspektů moderního umění, které jsou někdy širší veřejnosti tlumočeny zjednodušujícím i znejasňujícím způsobem. Na konkrétních příkladech interpretovala autoportréty Pauly Modersohn-Beckerové jako záznamy postojů a nálad v různých obdobích jejího života, a to právě na základě starověkých památek a nikoliv jen vlastních hypotéz či spekulací. Autorka ale především dokázala, že je schopna hlubšího ponoru do jednotlivého uměleckého díla, což by mělo být vždy jedním z cílů kvalifikační práce z oboru dějin umění.

Předkládanou práci proto **doporučuji** k obhajobě a klasifikuji známkou **výborně**.

8. června 2015

Mgr. Hynek Látal, Ph.D.